

за редакцією Девіда Денборо

31

**Короткий огляд
складності ідентичності**

від

Тікка Ян Вілсон

Чи можете ви розповісти трохи про те, як ви розумієте зв'язок між своїм досвідом жінки-афроамериканки, як людини, яка прожила життя поза основними уявленнями про сексуальну ідентичність, і як людини, яку удочерили в дитинстві? Чи ці різні сфери досвіду якось пов'язані між собою?

Це цікаві міркування. Для мене є певний зв'язок між усиновленням, афроамериканкою та лесбійкою. Я не думаю, що лесбійство є «суттєвою» частиною мене. Не так. Я думаю, що моя лесбійська ідентичність була сформована всім моїм життєвим досвідом.

Я відчувала себе чужинкою у своїй прийомній сім'ї. З якоїсь причини я відчувала принципову відмінність від своїх батьків. Це не було пов'язано з расовою приналежністю, вони також були темношкірими, але, можливо, це було частиною мого особливого досвіду усиновлення або причина була в віці. Тоді потрібно було бути досить старим, щоб усиновити дитину. Мої батьки досягли повноліття на рубежі Першої світової війни. Я досягла повноліття в 1960-х роках. Відстань між нами могла стати історією. З якоїсь причини я не відчувала себе належною до них.

Опубліковано в D. Denborough (ed.) (2002). Квір
Консультування та практика розповіді. Аделаїда:

Публікації Dulwich Center

На це відчуття неприналежності також вплинув той факт, що мої батьки виросли на півдні США, а потім мігрували на північ. Через цю міграцію ми жили без великої родини. Крім того, я виросла у білому районі. Були всілякі безладдя та досвід неналежності не лише щодо моєї найближчої родини, але й до спільноти навколо нас.

Потім були очікування щодо одруження та сексуальних стосунків, і я вважала, що все це досить складно. Гетеросексуальні стосунки все ще були чітко розділеними. У ті часи люди не надто часто зустрічалися з іншими расами. Отже, я явно мала зустрічатися з іншою темношкірою людиною, а зрештою й одружитися. Проблема полягала в тому, що цих інших чорних людей не було поруч. Я думаю, що мій ранній досвід гетеросексуальності був досить важким через усе це. Єдині нібито стосунки, які у мене були з темношкірим молодим чоловіком, мали формат побачень, і це вплинуло на форму цих стосунків.

Для мене тоді, коли я знайшла лесбійську спільноту, вона була однією з перших, до якої, як я відчувала, я можу належати за власними заслугами. Хоча тоді було багато проблемних аспектів стосунків між чорношкірими та білими лесбійками тоді (як і досі), існувало також відчуття спільності між расами, якого я не відчувала як гетеросексуальна жінка. Хоча мої спроби вести гетеросексуальні стосунки відбувалися в різко сегрегативному контексті, лесбійська спільнота Бостона в 1970-х роках була спільнотою людей різних рас, які об'єдналися навколо сексуальності.

Я не хочу, щоб це звучало спрощено. Бути лесбійкою-афроамериканкою в 1970-х роках означало щось на зразок «расової зрадниці». Це був час «Black Power» та чорношкірої свідомості, і роль чорношкірих жінок полягала в підтримці та солідарності з темношкірими чоловіками. Гомофобія має специфічні расові конфігурації, і тоді темношкірим жінкам було наполегливо запропоновано ставитися до темношкірих чоловіків певним чином. Ці

запрошення змусили мене відчувати певну провину, але інші чорношкірі лесбійки допомогли сформулювати сексизм, прихований у цих ідеях.

Як афроамериканка, я знаю, що моє лесбійство було неймовірним соромом для моїх батьків, як, я уявляю, гомосексуальність дітей на початку для багатьох батьків білих дітей. Однак тут знову мало значення те, що я було удочерена. Для прийомних батьків це, мабуть, дуже дивно мати дитину гея або лесбійку. Ці запитання про те, «чи зробив я щось не так?», можливо ще важчі для прийомних батьків. Я підозрюю, що є якась прогалина між прийомними батьками та їхніми дітьми, що може посилити важкість обговорення сексуальності ще більше.

Тож так, мій досвід лесбійства, афроамериканства та того, що мене удочерили, безперечно, взаємопов'язані. Насправді, їх неможливо зрозуміти окремо.

Не могли б ви розповісти трохи більше про лесбійську спільноту Бостона у 1970-х, яка уможливила відчуття причетності, про яке ви задали? Чи були певні спільні практики, які зробили це більш можливим?

Мабуть, найважливішим було те, що лесбійки, з якими я проводила час, не очікували від мене бути гіперфемінною. Я завжди відчувала фемінність як вимогу бути дурною. Якби якийсь хлопець сказав щось, що, на його думку, було страшенно розумним і чудовим, і якби я знала, що це абсолютно неправильно, то я мала би тримати язика за зубами та прикидатися ідіоткою. Чомусь це мені ніколи не підходило! Увійти до лесбійської спільноти означало звільнитися від цих очікувань фемінності, і я була в захваті.

Тоді я працювала операторкою кіно, і сексизм був дійсно глибинним. Але з лесбійками було цілком нормально вийти за межі стереотипної для твого гендеру професії та способів існування та вміти цим пишатися, а не соромитися цього. Я могла бути спортивною, їздити на мотоциклах і робити інші речі, які на той час були трансгресивною

гендерною поведінкою. У 21-му сторіччі все це є абсолютно нічим не примітним, але тоді це було значним і досить страшно. У лесбійській спільноті ці інші, “нежіночі” способи існування цінували. Це було неймовірне полегшення.

Бостон був чудовим місцем для камінг-ауту. Там було багато лесбійських барів і це було так звільняюче – мати можливість піти в паб і не хвилюватися про чоловіків. Я б ніколи просто не ходила до місцевого гетеросексуального бару без чоловіка, але я могла сама ходити в лесбійські бари та грати в більярд. Здається, це таке маленьке задоволення, озираючись назад, але це було значущим тоді.

Більшість лесбійських барів мали представниць змішаної раси, і це було досить незвично для США на той час. Спільнота геїв і лесбійок була менш сегрегованою, інакше сегрегованою, і все це давало почуття свободи.

Я думаю, що відтоді я побачила, що це дійсно можливо – для людей, які були дуже різними, знайти спосіб подолати ці відмінності. Звісно, були труднощі та перепалки, але це здавалося можливим. Всі намагалися, і це було справжнє відкриття. Це був подарунок.

Так само було відчуття причетності, яке я там знайшла. Належати передбачає мати почуття спільності з іншими людьми, які, ви відчуваєте, на певному рівні також мають принципову схожість з вами. Це те, чого не було ні в моїй родині, ні в моєму районі. Лесбійська спільнота була тим місцем, де я відчувала, що мені може бути комфортно, де те, що подобалося робити мені, подобалося робити іншим людям. Не було факторів, яким ми повинні були відповідати. Хоча, були, але вони були просто легше, ніж очікування від мене гіпержіночності. Я відчувала турботу та підтримку, часом було відчуття причетності, яке було для мене новим. Те, що в мені раніше не цінувалося, тепер цінується, і це було безцінно.

Але це все було давно, і культурно та історично. Сімдесяті роки були перехідним часом. Люди завжди жили подвійним життям навколо сексуальності, і тепер вони відкривалися. Це був повільний перехід. Не всі просто робили камінг-аут! Але з 1970-х років ситуація кардинально змінилася. Не менш важливо, що зараз я живу в Австралії.

Можливо, ми могли б поговорити зараз про Австралію. Чи можете ви сказати трохи про те, що, мабуть, було великою зміною... переїзд із США до цієї країни?

Мій досвід щодо сексуальної ідентичності та расової ідентичності тут дуже відрізняється. Частково це тому, що я набагато старша, і моя сексуальна ідентичність тепер для мене набагато менш важлива, ніж раніше. Зараз це лише частина мого життя, тоді як у період, про який я говорила раніше, це була більша частина мого життя. Весь мій світ тоді був побудований навколо того, щоб бути лесбійкою, і зараз це інакше.

Інша причина, чому питання сексуальної ідентичності більше не є центральними в моєму житті, полягає в тому, що, принаймні в колах, у яких я живу, гомофобія вже не є настільки поширеною. На роботі всі знають, що я лесбійка, як і люди, з якими я зазвичай спілкуюся. Багато чого змінилося, тому моє життя тут, в Австралії, менше зосереджено на лесбійському житті, політиці та ідентичності.

Перетин расизму та гомофобії також для мене тут інший. Я відчуваю расизм у цій країні як людина, яка є маргінальною для двох фундаментальних осей расизму в Австралії. Ці основні осі знаходяться між білими людьми та корінним населенням, а також між білими людьми та азіатами. У цій країні є глибокі та значні історії щодо завоювання, експлуатації, виключення та всіх супутніх законів, емоцій, страхів, ненависті загалом та ненависті до себе. Як афроамериканка я перебуваю на узбіччі всього цього. Більше того, у цій країні мене часто називають почесною білою особою. Я отримую багато привілеїв від того, що тут я біла, і часто відчуваю себе не зовсім білою людиною. Через це я рідко відчуваю перетин раси та сексуальності так, як я

впевнена, відчувають тут гомосексуальні жінки-аборигени та азіатські лесбійки.

Тим не менш, проблеми виникають. Я перебуваю в міжрасових стосунках з Ман'єю Вісшедаєк, яка в дитинстві іммігрувала до Австралії з Нідерландів. Безумовно, були часи, наприклад, під час спроби орендувати житло, коли перетин гомофобії та расизму був чітко очевидним. Насправді, однак, у наших стосунках більшість наших дискусій стосуються різного досвіду раси та класу.

Чи можете ви сказати про це трохи більше?

Ман'я походить із робочого класу іммігрантів, я – з середнього класу/професіоналів темношкірого походження. Зараз у США точаться дискусії про клас серед афроамериканців і визнання того, як клас формує досвід темношкірих. Але в 1960-х реальні економічні відмінності між чорним середнім класом і чорним робітничим класом були якимось чином приховані або поховані під відчуттям єдності в русі за громадянські права. Тоді, як і зараз, класова приналежність ускладнювалася расою – економічні відмінності між життєвими можливостями чорного середнього класу та білими життєвими можливостями середнього класу були різкими.

Я вношу ці історії в усі дискусії, які ми з Ман'єю ведемо про клас. Насправді, для Ман'ї те, що виділяється в мені – це клас, а не раса. Я думаю, що це складно, тому що я вважаю, що Ман'я асоціює бути середнім класом із бути білою! Ми можемо мати великі непорозуміння щодо зв'язків між расою та класом! Я вважаю, що вона має значні расові привілеї (з чим вона погодилася би), а вона побачила б, що я маю значні класові привілеї (з чим погоджуюсь я).

Хоча це може призвести до багатьох суперечок, це також може призвести до інтригуючих розмов. Класичним прикладом був той момент, коли ми їхали разом і побачили на узбіччі зламану машину, а троє-четверо білих чоловіків жестикулювали про допомогу. Ман'я

сприйняла цю ситуацію через класову призму і, як робітничу, і хотіла зупинитися та допомогти їм. Я прочитала їхню позицію з расової точки зору, і я не збиралася зупинятися перед білими чоловіками на узбіччі! Було дуже цікаво, наскільки сильні були обидві наші відповіді. Там, де я бачила у них реальну загрозу, Ман'я сприймала їх такими ж людьми, як вона. Це було абсолютно захоплююче! Після бурхливої дискусії ми проїхали. Принаймні ми могли б погодитися в гендерному питанні, що, можливо, двом жінкам-лесбійкам зупинятися перед чотирма чоловіками було не так мудро, і що цього разу ми можемо залишити це комусь іншому.

Важливо й те, що ми обоє мігрантки. Я уявлення не маю, якою була австралійська культура, в якій виросла Ман'я (після того, як вони переїхали з Нідерландів), і вона не має уявлення про тонкощі культури США. Все це призводить до багатьох цікавих сценаріїв!

Знаючи вас і Ман'ю, я можу уявити, як ви б могли задіювати свої різні погляди на світ з великою користю...

Нам обом це, звичайно, відкрило очі. Існує дуже багато сфер, у яких наші уявлення про життя та те, як ми бачимо світ, відрізняються. Ми навіть одні й ті ж слова тлумачимо по-різному. Ми походимо з різних місць і можемо допомогти зрозуміти життєвий досвід одна одної. Це досить цікаво. Найсильнішим це стає тоді, коли ми можемо спостерігати, як люди по-різному ставляться до нас.

У цій культурі існує стільки дрібних життєвих практик, про які інакше я б ніколи не знала. Можливість пережити ці речі разом, по-різному, а потім поговорити одна з однією про це, приносить багатство у стосунки, а також у саме життя. Ми завжди вчимося з точки зору іншої.

Дякую, Тікка. Я не сумніваюся, що іншим буде дуже цікаво вчитися з перспективи вашого погляду та досвіду, читаючи це інтерв'ю.

